

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу»

на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Туризм»
Спеціальність	ІЗ Туризм та рекреація
Галузь знань	І Транспорт та послуги
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Карпенко Ніна Миколаївна

доцент

доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-050-198-08-08
Електронна адреса	karpenko_1nm@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів цілісного уявлення про біосферу Землі; розуміння закономірностей взаємодії суспільства з навколишнім середовищем для забезпечення конструктивного природокористування; надання комплексу еколого-економічних знань; формування умінь і навичок щодо відповідального природокористування та ефективного впровадження природоохоронних заходів.
Тривалість	5 кредити ЕКТС/150 годин (лекції 20 год., семінарські заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Наявність базових екологічних знань
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості (ПР16); - приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності (ПР21).	- здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); - прагнення до збереження навколишнього середовища (K05);

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні засади формування екологічної свідомості та відповідальності		
Тема 1. Предмет, мета та завдання дисципліни	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань;	1. Скласти словник основних термінів навчальної дисципліни: екологічна свідомість, екологічні знання, екологічні цінності, екологічна культура,

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	завдання самостійної роботи; тестування	екологічна відповідальність. 2. Підготувати доповідь на тему «Фактори формування екологічної свідомості та відповідальності». 3. Створіть словесний портрет екологічно свідомого туриста.
Тема 2. Екологічні знання – основа формування екологічної свідомості та відповідальності.	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Біосфера як глобальна екологічна система». «Кругообіг речовин та трансформація енергії в біосфері». «Ноосфера як нова стадія еволюції біосфери» .
Тема 3. Розвиток продуктивних сил та антропогенний вплив на навколишнє середовище.	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати доповіді на теми: «Забруднення навколишнього середовища: джерела, види, масштаби, наслідки». «Вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище».
Тема 4. Екологічна криза як глобальна проблема людства.	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати доповіді на тему: «Територіальна диференціація екологічної ситуації в Україні». «Вплив екологічних факторів на туристичну привабливість території»
Тема 5. Екологічна безпека	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповідь на тему « Рівень здоров'я людей як критерій екологічної безпеки в країні. «Державна політика у сфері екологічної безпеки». «Екологічна корпоративна відповідальність».
Модуль 2. Організаційно-правові та економічні важелі забезпечення відповідального природокористування		
Тема 6. Адміністративно-правовий механізм регулювання природокористування	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Екологічний аудит». «Екологічна паспортизація підприємств».
Тема 7. Економічний механізм забезпечення раціонального природокористування та природоохоронної діяльності	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Система методів економічного примусу та економічного заохочення». «Досвід застосування економічного механізму забезпечення раціонального природокористування в європейських країнах»
Тема 8. Ефективність природоохоронних заходів	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему: «Еколого-економічні проблеми господарського використання окремих видів природних ресурсів» «Природоохоронні заходи у процесі організації туристичних подорожей»
Тема 9. Екологізація підприємництва	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Підготувати доповідь на тему: «Зонування природо-заповідних територій як об'єктів рекреаційної діяльності». «Особливості екологізації окремих видів туризму».
Тема 10. Міжнародна екологічна діяльність та співробітництво	захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на тему: «Нові екологічні пріоритети цивілізаційного розвитку людства у XXI ст.»

Інформаційні джерела

1. Бойко І. І. Концептуальні виміри екологічної свідомості / І. І. Бойко // Біоресурси і природокористування. – 2013. – № 1-2. – С. 161-168.
2. Войтків П. Збалансоване природокористування : навчально-методичний посібник / П. Войтків, Є. Іванов. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – 182 с.
3. Гапоненко Г. І. Проблеми та перспективи екологізації туризму в Україні / Г. І. Гапоненко, О. В. Євтушенко, І.

- М. Шамара // Проблеми економіки. – 2021. – №1. – С. 4–10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-1_0-pages-4_10.pdf
4. Гобела В. В. Економіко-безпекова екологізація: теорія і практика : монографія / В. В. Гобела. – Львів : ЛьвДУВС, 2021. – 244 с.
 5. Грабар М. В. Екологізація туризму як умова сталого розвитку / М. В. Грабар, О. В. Пригара // «Інтелект ХХІ». – 2021. – № 5. – С. 16-19.
 6. Зайченко К. Екологізація бізнесу як інструмент підвищення рівня його безпеки / К. Зайченко, А. Болховська // Економіка та суспільство – 2021. – Вип. 34. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/998>
 7. Карпенко Н.М. Туризм у контексті сталого розвитку та екологічної модернізації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/3456/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9D.%D0%9C.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB%203.3.pdf>
 8. Лико Д. В. Екологія: навчальний посібник / Д. В. Лико, С. М. Лико, О. І. Портухай та ін. / За ред. С.М. Лико. – 2-е видання. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 300 с.
 9. Павліха Наталія Сталій розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України: монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Анастасія Юріївна Савчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 208 с.
 10. Пригара О. В. Екологізація туризму як умова сталого розвитку / О. В. Пригара, М. В. Грабар // Інтелект ХХІ. – 2021. – № 5. – С. 16-19.
 11. Регіональна політика сталого розвитку туризму : навчальний посібник / Т. В. Шелеметьєва, Д. Ю. Мамотенко. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. – 275 с.
 12. Сафранов Т. А. Проблема екологізації рекреаційно-туристичної діяльності в Україні / Т. А. Сафранов, Л. М. Полетаєва // Людина та довкілля. Проблеми неоекології. – 2016. – № 3-4 (26). – С. 51-61.
 13. Скляр Г. П. Сталій розвиток сфери туризму на засадах партнерства / Г. П. Скляр, Н. М. Карпенко // Наук. вісн. Полтавс. ун-ту економіки і торгівлі. – 2013. – № 2(58). – С. 126-130.
 14. Скляр Г. П. Рекреаційно-туристична привабливість регіону: екологічний та інвестиційний аспекти / Г. П. Скляр, Н. М. Карпенко // Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки». – 2014. – № 53. – С. 23-28.
 15. Смовженко Т. С. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності: навч. посібник / кол. авторів; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З. Е. Скринник. – К.: УБС НБУ, 2015. – 609 с.
 16. Хилько М. І. Екологічна безпека України: навчальний посібник / М. І. Хилько. – Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. – 267 с.
 17. Шматков Г. Г. Стратегічна екологічна оцінка: запорука сталого розвитку та екобезпеки: підручник для ВНЗ / Г. Г. Шматков, А. І. Кораблева, Р. О. Стрілець, І. Б. Прокоф'єв. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2019. – 262 с.
 18. Шувар І. А. Екологічні основи збалансованого природокористування: навчальний посібник / І. А. Шувар, В. В. Світінський, В. В. Бальковський. – Львів-Чернівці: Книги-ХХІ, 2011. – 760 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.
Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється під час поточного (під час проведення практичних занять, виконання завдань) та модульного контролю (тестування). Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів. Передбачено нарахування додаткових балів (не більше 30) за навчальну та науково дослідну роботу. Політика заохочення здобувачів вищої освіти до отримання додаткових балів окреслена у робочих програмах навчальних дисциплін. Критерії оцінювання видів навчальної діяльності (робіт) доводяться до відома здобувачів на початку вивчення освітньої компоненти та не можуть змінюватися упродовж вивчення даної освітньої компоненти.
Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>
Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf
Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>
- Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика щодо академічної доброчесності. списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

- Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultat-iv-navchannya-zdobutyh-hlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>

Інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

- Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

- Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

- Безпека освітнього середовища:

Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних та навчально-дослідних завдань (10 балів); тестування, контрольна робота по темі (5 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-10): захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних та навчально-дослідних завдань (10 балів); тестування, контрольна робота по темі (5 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
ПМК	
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	6
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках	6
	2. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	3. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
Разом*		30

*За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни